GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **Nro. 176.** 18. Listopada 1818.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Przy znacznem spadaniu cen wszystkich rzeczy, a podnoszeniu się wartości pieniędzy papierowych, i przy zniżeniu płacy za iazdę pocztą, wypada także i płacę forszpanową przyprowadzić do większey równości z temi odmienionemi stosunkami. Zacząwszy więc od dnia 1. Stycznia 1819 zniżoną zostaie płaca forszpanowa tak w interessach cywilnych iako i woyskowych z dotychczesnych 30 na 25 kraycarów w W. W., a to bez różnicy czyli forszpan użytym będzie do przewożenia osób lub innych ciężarów.

To rozporządzenie podaie się ninieyszem w skutku uchwały wysokich Rządów kraiowych z dnia 6go b. m. Nr. 57760 do wiadomości powszechney.

Z Wiednia dnia 7. Listopada. — Kunszta opłakuią znowu zgon miłośnika swoiego, P. Henryka Fryderyka Fügera, Dyrektora C. K. galeryi obrazów, Kapitana zamkowego, C. K. nadwornego malarza, Radcę tuteyszey C. K. Akademii sztuk kształcących, Kawalera Królewskiego orderu Korony Wirtemberskiey, honorowego Członka Akademii Monachiyskiey i Medyolanskiey etc., który onegday zszedł z tego Swiata w Wiedniu, po długiey chorobie, w 66tym roku życia swoiego. Zwłoki iego pochowane będą dziś po południu o godzinie 3ciey bez żadney okazałości. Wszyscy miłośnicy i znawcy kunsztów ubolewaią nad utratą zmarłego, którego talenta doszłe do rzadkiego stopnia wykształcenia, łączyły sławę iego z sławą Oyczyzny, i uczyniły go przedmiotem godnym poważenia we wszystkich Kraiach i u wszystkich Ludów.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Według gazet Amerykańskich nadeszła do Baltimore wiadomość z Buenos-Ayres, że Wice-Król Peruwiański proponował powstancom rozeym iednoroczny, przyrzekaiąc oraz wyciągnąć woyska Królewskie z Potosi, Charcas i Cochabamba, i przenieść ie za Desaguadero, iednakże pod tym warunkiem, aby woyska Królewskie stoiące w Talcahuano i w krainach Chiliyskich leżących naybliżey południowi, zostawione były w spokoynem posiadaniu ziemi przez nie zaiętey.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Co raz bardziey zdaią się uśmierzać niepokoie w obwodach rękodzielniczych; przynaymniey mało iuż na nie zważaią. Wszędzie iest dosyć do czynienia, a kto tylko ma chęć do pracy, może sobie zarobić tyle ile mu potreba.

Szanowne i liczne Zgromadzenie katolickich mieszkańców w Nenagh (w Irlandzkiem Hrabstwie Tipperary), i w okolicy, udało się do Reprezentanta pomienionego Hrabstwa w Parlamencie Jenerała Montagne Mathew, prosząc o podanie i wsparcie na naypierwszem posiedzeniu Parlamentowem, uchwaloney i ułożoney przez Zgromadzenie prosby o wyzwolenie (emancypacyię). Jenerał dał na to odpowiedź następuiącę:

Z Dublina dnia 5. Października 1818.

„Szanowny Hrabio! (Hrabia d'Alton podpisał list do Jenerała Mathewa) Dopiero dziś miałem ukontentowanie odebrać list WPana z dnia 1go b. m. wraz z uchwałą i prośbą Rzymsko-katolickich mieszkańców w Nenagh i w okolicy, gdzie proszą o przypuszczenie ich do zupełnego uczestnictwa wszystkich dobrodzieystw i korzyści Konstytucyi Angielskiey. — Jest to pragnienie z którem zgadzam się z całego serca, a które z naywiększem ukontentowaniem Parlamentowi przełożę i wszystkiemi siłami popierać będę. Uchwała, pochwalaiąca dawnieysze moie postępowanie, iako stałego przyiaciela i czułego obrońcy sprawy Katolików, ucieszyła mię nieskończenie, upraszam więc WPana przyiąć za to moie nayrzetelnieysze dzięki i bydź zapewnionym, że działałem zawsze według moiego przekonania, iż od zupełnego wyzwolenia Katolików Irlandzkich, przyszła pomyślność i szczęśliwość Państwa Angielskiego zawisły. — Zostaię Szanowny Hrabio, WPana prawdziwym i wiernym przyiacielem (Podpisano) Montagne Mathew."

Francyia.

NN. Cesarz Rossyyski i Król Pruski byli dnia 20go Października w Denain na wielkich

popisach woyskowych, odprawionych przez zgromadzone woyska pod dowodztwem Xięcia Wellingtona, gdzie woyska Rossyyskie zwycięztwo odniosły. Pogoda sprzyiała bardzo, wszelako zdarzyło się kilka nieszczęść, a ieden żołnierz Angielski cięszko ranionym został. Wieczorem zaszczycili NN. Monarchowie obecnością Swoią bal dany przez Xięcia Wellingtona, a dnia 24go wyiechali do Maubege.

Dnia 25go spodziewano się przybycia Ich do Sedanu, gdzie nazaiutrz odprawić się miał popis zaymuiących Francyię woysk Pruskich. Dnia 27go po śniadaniu puścili się NN. Monarchowie w dalszą podróż, do Paryża.

Dnia 27go Października po mszy, Hrabia Wrbna rzeczywisty Szambelań N. Cesarza Austryiackiego miał zaszczyt, oddać N. Królowi Francuzkiemu list od Monarchy swoiego.

N. Cesarz Austryiacki chcąc dadź dowód Swoiey łaski kilkunastu Urzędnikom Francuzkim, którzy przez stosunki swoiey służby zostawali w ściśleyszych związkach z naczelnym Wodzem woysk Austryiackich, zaszczycił ich orderem Leopolda, a mianowicie Prefektow Wyższego i Niższego Renu; Hrabiów Casteja i Bonthilliera krzyżem kommandorskim, a Burmistrza Hagenauskiego małym krzyżem. Podobneż ozdoby otrzymało i wiele innych Urzędnikow. Udarowani czekaią upoważnienia od Króla Francuzkiego do noszenia tych ozdób, stosownie do ustaw kraiowych.

Zaciągi woyskowe skończyły się iuż prawie w całem Królestwie. Wszędzie okazały się naylepsze chęci, a naywiększa część młodzieży stawiła się z własney gorliwości wpośród okrzyku: „Niech żyie Król!"

Marszałek Clarke umarł w dobrach swoich w Alzacyi, dnia 28go Października. — Urodził ön się w roku 1769.

Słychać, że Xiąże Leuchtenberg, iako były Officer Francuzki przy woysku Egiptskiem, napisał z Eichstaedt bardzo grzeczny list do Wydziału towarzystwa zbieraiącego składkę na pomnik dla Jenerała Klebera, ofiaruiąc tym celem summę 600 franków.

Monitor umieścił poniższy artykuł wyięty z dziennika Publicysta o wzaiemnem położeniu Rządu, i stronnictw istnących w Państwie Francuzkim: „Od lat trzech otworzyły się trzy stopnie, tak w widokach rzeczy, iako też i w działaniu. Bezwarunkowa i prosta, od wszelkiego ducha stronnictwa wolna uległość dla Rządu, łączyła zawsze naylicznieyszą większość Francuzów. Wszelako istnieie pewna liczba ludzi którzy mniey ufaiąc konstytucyi nie ukrywaią swoiego ubolewania nad porządkiem rzeczy, który ściągnął na Francyię ostatnie i naystraszliwsze nieszczęścia. Dla tych musiała owa część konstytucyi bydź naydroższą, która im zdawała się służyć do zaprowadzenia władzy daleko popularnieyszey; po tey to części konstytucyi spodziewali się zapewne pociechy w swoich żalach, więcey zaręczenia swoiego interessu, a może i nieiakiey podstawy do pewnieyszey nadziei w swoich zamiarach osobistych. Stronnictwo to, które w roku 1815 zachowywało ścisłe milczenie, od lat dwóch pokłada ufność w sprawiedliwey opiecę prawa, i iest zapewne tem, które obecnie nayżywiey i naywytrwaley wynurza się w codziennych płodach prassy. W roku 1815 było inne stronnictwo, złożone z ludzi, którzy podówczas chlubili się rojalizmem nayczyścieyszym. Z ich sposobu postępowania i mowienia, możnaby było wnosić, że konstytucyię poczytuią szczególnie za twór, któremu więcey poważenia należy w słowach aniżeli w uczynku; że wymuszona iest przez nieszczęścia czasu i przez zaciętość w zdaniach, i że tem, na co takim sposobem zezwolono, tylko tymczasowie kontentować się należy, w nadziei i usiłowaniu przyprowadzenia do skutku lepszego porządku rzeczy. Widok ten uchybił celu przez zaszłe zdanie publiczne tak dalece, ze się go zrzec musiano. Zostawszy zniweczonym, spłodził nowy gatunek oppozycyi. Naywięksi przeciwnicy konstytucyi oświadczyli się tera iey wielbicielami, lecz wierni swoim zasadom, usiłowali naygłówniey utrzymać się przy zastosowaniach oneyże, iakieby naybardziey zgadzały się z ich poprzedniczemi zdaniami. Słowem, arystokracyia musiała u nich zaiąć mieysce czystego roializmu, co też stało się w samey rzeczy. Ta odmíona postawiła Rząd w korzystnieyszem położeniu, ten bowiem działa iawnie i bez zasadzek, a przez to postawionym iest w stanie pokonywać wszystkich swych nieprzyiacioł pod prawdziwym nazwiskiem, i pod kolarami, po których zawsze poznać ich można. Rząd trzymać się będzie Konstytucyi, będzie iey bronić, i będzie od niey nawzaiem bronionym. Ta konstytucyia nie iest ani demokracką ani arystokracką, iest ona Rządem Królewskim, wspartym na ustanowach, broniących i utrzymuiących zarówno wszelkie prawa, i wszelkie sprawiedliwe i prawne roszczenia etc. etc.

Zjednoczone Niderlandy.

Dnia 19. Października, iako w dzień przeznaczony prawem fundamentalnem do otworzenia posiedzeń Stanów jeneralnych, udał się Król Jmć do pałacu tychże Stanów z orszakiem w uroczystey paradzie, przepisaney przez programma. Tam oczekiwali Króla Jmci zgromadzeni w sali Izby drugiey Członkowie obu Izb Stanów jeneralnych tudzież Ministrowie, Szefowie biór Ministerskich,

Członkowie Rady Stanu i t. d. Wszedłszy Król Jmć z orszakiem swoim do sali, usiadł na tronie i miał następuiącą mowę:

„Wielmożni i Mościwi Panowie!"

„Dóm móy doznał w tym roku na nowo Boskiey opieki z powodu narodzenia się drugiego potomka naystarszego wielce ukochanego syna moiego, Xiążęcia Oranii. Przy tey okoliczności złożyli mieszkańcy Niderlandów nayniewątpliwsze dowody, iż zdarzenie to, uważaią iako nową rękoymię pomyślności swoiego pokolenia. Oby też przekonani byli, iż Ja i dzieci moie, iako naydroższy obowiązek będziem mieli zawsze na pamięci, wpaiać w potomki Naszę ową miłość, którą tchniemy dla poddanych Naszych, i ową pieczołowitość z którą poświęcamy się dla ich dobra."

„Miło Mi iest, że w chwili, gdzie rozpoczynacie prace Wasze mogę Wam WMPanowie zwiastować, iż Opatrzność utrzymała spokóy w Europie. Kiedy po szczęśliwie przywróconym pokoiu, uznano postrzebę osadzenia Francyę woyskiem, dla ustalenia odzyskaney spokoyności, toć teraźnieysze postanowienie Mocarstw sprzymierzonych, mocą którego owe środki przezorności uchylone są i wychód tego woyska uchwalony, przekonywa, iż celu zamierzonego dopięto, i że iednomyślne zaufanie Monarchów w tey mierze, iest naylepszą rękoymią trwałego pokoiu."

„Stan wewnętrzny Królestwa iest dla nas pobudką, abyśmy na nowo czynili dzięki Wszechmocnemu."

„Akademiie, Athenea i Kollegiia urządzone są i rospoczęły czynności swoie, środki pomnażaiące świetność i użyteczność tych instytutów nie uchodzą pilney i ciągłey uwagi; Władze mieyscowe a nawet poiedyńczy obywatele wspieraią w sposób naychwalebnieyszy usiłowania Rządowe częścią w przygotowaniu i ustaleniu pierwszych zasad oświaty publiczney, częścią zaś w rozkrzewieniu iey i udoskonaleniu. Zeszły rok zostawił nam pewne i drogie zakłady, nowego odrodzenia się sztuk nadobnych w Niderlandach. Wiele gałęzi przemysłu, doznaie ieszcze dotąd wpływu owych wypadków, wynikłych z tak ważney zmiany stosunków i związków wszelkiego rodzaiu; lecz rolnictwo, znayduie się w naykorzystnieyszem położeniu. Błogie płody iego, przyczyniaią się tyle do nadania handlowi owego życia i ruchu, których skutkiem iest oczywiście wzrastaiąca pomyślność tylu miast wielkich, i innych ważnych części Królestwa, i które oraz są iawnym twierdzenia tego dowodem."

„Stan klassy Ubogich poprawiony, wrodzona Ludu dobroczynność połączona z chwalebną gorliwością, doprowadzone zostały do prawdziwego celu swoiego. Pożyteczne instytuty banków pożyczki i oszczędności rozkrzewiaią się coraz bardziey, i liczba instytutów ubogich pomnożona. W proiekcie do prawa, który WWPanom będzie przełożony, a który dotycze się potrzeb na rok teraz następuiący, pomyślicie WWPanowie o urządzeniach, potrzebnych do utrzymania podrzutków, a gdy brak iednostaynych oznaczeń zostawia częstokroć wątpliwości, w którem mieyscu żądać ma potrzebny nie tylko wsparcia, ale nawet uczestnictwa do istnących iuż źrodeł pomocnych, chciałbym, aby WWPanom oddane było pod rozwagę prawo, przepisuiące w tey mierze dokładne i sprawiedliwe oznaczenia."

„Nakazane iest sprostowanie niektórych granic, za zniesieniem się z jeneralnemi Stanami: czynność ta, podana będzie rownie WWPanóm."

„Obrachunek długów gminnych ukończy się wkrótce. Dla udoskonalenia i upowszechnienia systematu podatków gminnych potrzebne iest prawo, oznaczaiące kary za przestępstwa tego rodzaiu i sposób powołania ich przed Sąd, co będzie równie przedmiotem obrad, na posiedzeniach Waszych."

„Regularność w wykonaniu prawa tyczącego się Milicyi nie doznaie żadney, a przynaymniey bardzo mało trudności; należy to szczególniey przypisać gorliwości milicyy w pełnieniu swoich powinności. Liczba owych, którzy do uzupełnienia kontyngensów powołanymi bydź muszą, staie się z każdym rokiem mnieyszą. Aby iednak bezpieczeństwo Królestwa połączyć coraz więcey z potrzebami Skarbu, przełożone będą WWPanom niektóre odmiany w prawie istnącem."

„Powszechne sprawiła ukontentowanie ufność, z którą Zgromadzenie WWPanow uchwaliło ostatnie prawa o finansach. Po otworzeniu znakomitey pożyczki zgłosiło się w kilka dni tyle ofiaruiących, iż ogół przenosił podwoyną ilość pożyczki."

„Wdzięczen za odebrany dowód dobrey chęci i siły wewnętrzney, ufny przywróconemu zupełnie kredytowi kraiowemu, i spokoyny względem położenia Skarbu — nakoniec; przekonany, że wszystkie przyięte obowiązki, będą mogły bydź ściśle dopełnionemi, odważyłem się iuż teraz przystąpić do oszczędzeń przychodów, ile tylko można, i przygotować się chcę do owych, które będą mogły na przyszłość bydź przedsięwzięte."

„Wykaz potrzeb kraiowych na rok przyszły przekona WWPanów, iaki skutek uwieńczył w tey mierze usiłowania Rządowe. Widzieć w nim będziecie próbę zapowiedzianego iuż podziału podatków, na zwyczayne i nadzwyczayne, a chociaż zawiera ón nowe Sum-

my, które w skutek prawideł finansowych, uchwalonych na ostatniem posiedzeniu WWPanów, wyrzucone bydź musiały; przecież wytknięta w nim Summa ogółowa iest mnieysza, aniżeli owa roku bieżącego."

„Miło mi iest oraz, że mogę WWPanóm oświadczyć, iż podług proiektu, który im udzielonym zostanie, i w którym ustanowiona iest ta sama ilość podatków iak i roku zeszłego, potwierdzenie przeszłorocznych rachunkow będzie dostatecznem, do porównania przychodow z wydatkami roku przyszłego."

„Wszakże dla osiągnienia pożądanego skutku, przedstawione będą, WWPanóm nie które iescze prawne rozporządzenia. Tem pewniey spodziewam się onych przyięcia, ile że są tego rodzaiu, iż każdego chcącego wchodzić w stan i położenie przychodów kraiowych, przekonywaią, że przedsięwzięte w tey mierze, i iescze przedsiębrać się maiące środki, policzone bydź powinny między nayceInieysze przedmioty, naszey wspólney pieczołowitości o dobro publiczne. Prawa te urzeczywistnią oraz dalsze zamiary moie względem tego, co iescze pozostaie dla doskonałego zrównania przychodów z wydatkami. W pewnym i urządzonym stanie rzeczy, naywiększa część potrzeb iest niezbędną; aby rozpoznać, które nie są takiemi, uznałem za rzecz konieczną dochodzić i rozbierać naturę poiedyńczych podatkow; Dochodzenie tego, wymaga wiele czasu, a ieżeli chcemy, aby się odbyło z pożądaną uwagą i troskliwością, toć każdy pośpiech będzie szkodliwym. Rząd zaymnie się iuż naygorliwiey tą pracą, która iak sobie z pewnością tuszę, doydzie stopnia doskonałości, i spełni w tey mierze wszystkie moie życzenia."

„Także i inne ważne przedmioty oddane będą WWPanóm do roztrząśnienia na teraźnieyszem posiedzeniu; spodziewam się wkrótce przełożyć WWPanóm plan księgi ustaw dla Niderlandów."

„Tak więc Wielmożni Mościwi Panowie, zagaiam obecne posiedzenie Wasze, i wynurzam moie nayszczersze życzenia połączone z zupełną ufnością, iż coraz więcey będziecie obrazem doskonałey iedności co do zamiarów i życzeń Króla i Stanów jeneralnych, których własnością iest pomnażać dobro Królestwa, i szczęście iego mieszkańców!"

Poczem Wydział Izb obu, odprowadził znowu Króla Jmci do pałacu.

Akwizgran.

Dostrzegacz Niższego-Renu, umieścił list z Akwizgranu zawieraiący między innemi: „Od czasu, iak NN. Król nasz i Cesarz Alexander do Francyi wyiechali, miasto nasze straciło na żywości. W pałacu N. Cesarza Austryiackiego żyią samotnie i cicho; rzadko mamy szczęście oglądania tego W-sokiego Monarchy. Przeiazdek Jego przedmiotem są osobliwości tuteyszego miasta, i okolicy tak bardzo interessuiącey. Nic nie uydzie Jego bystrego wzroku, a wszędzie zostawia ślady Swoiey dobroci serca i hoyności."

Dnia 26go Października siedział N. Cesarz Austryiacki w wielkiey sali na ratuszu Akwizgrańskim od godziny 9tey do pół do 12stey z rana, i dał po pierwszy raz malować Swóy portret przez malarza Sir Tomasza Lawrence, posłanego tam od Xięcia Rejenta Angielskiego.

Prussy.

Słychać, że Jenerał Holzendorff wyiechał do Kistrynu, ażeby wyciągnięty z aktów stan sprawy Pułkownika Massenbacha (którey, iak wiadomo, przez pisma swoie naraził się Rządowi Pruskiemu) temuż do uznania przełożyć. Po podaniu obrony ma Rada Stanu pod osobistą Prezydencyią Króla, wydadź rozstrygnienie.

Szwecyia.

Gazéta Sztokolmska donosi z Karlskronu, że tam oddano pod śledztwo dwóch cudzoziemców, którzy więcey niż o 20 mil zboczyli z drogi w paszportach przepisaney, i trudnili się przeglądaniem portu i zatoki.

Przyiechali do Lwowa od dnia 11go do 15go Listopada.

JW. Brzostowski Hrabia i Szambelan, z Karlsbadu. — W. Borkowski Aloizy, z Sambora. — W. Borzysławski Podporucznik Polski, z Polski. — W. Gołaszewski Józef, ze Stryia. — W. Garlicki Alexander, z Tarnopola. — W. Horodyska Korduła, z Polski. — JO. Jabłonowska Xiężna, z Rossyi. — W. Krupeński Ces. Rossyski Radca tytularny, iako goniec z Bessarabii. — JW. Krasiński Hrabia, z Rohatyna. JW. Łaczyński Hrabia, z Kutkorza — P. Lubomierski Eliasz kupiec, z Odessy. — JW. Mier Hrabia, C. K. Szambellan, nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister, z Wiednia. — W. Nidźabitowski, z Grodka. W. Pawlikowski Józef, z Przemyśla. — W. Pruszyński Aloizy, ze Złoczowa. — W. Podarewska Maryianna, z Rossyi. — JW. Tarło Jan Hrabia, z Czortkowa.

Wyiechali ze Lwowa od dnia 11go do 15go Listopada.

W. Bekowski, do Sambora. — W. Brzyski Mikołay do Zaleszczyk. — W. Głogowski, do Żółkwi. W. Krupański, do Wiednia. — JWW. Łosiowie Tadeusz i Justyian Hrabiowie, do Żółkwi. — JX. Łgocki Franciszek, do Myślenic. — W. Mierzaszewski, do Krakowa. — JW. Pawłowski Hrabia, i W. Romanowska, do Żółkwi. — JW. Tarnowski Hrabia, do Polski. — W. Wiśniowski, do Tarnopola.